

EDUSKUNNAN VASTAUS 323/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 298/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 50/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

valtion virkamieslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 4 momentti,
muutetaan 3 luvun otsikko, 8 ja 8 a §, 23 §:n 4 momentti, 40 §:n 1 momentti, 52 §, 57 §:n 1 momentti ja 70 §,
sellaisina kuin niistä ovat 8 § osaksi laissa 281/2000, 8 a § laissa 604/1997, 40 §:n 1 momentti ja 57 §:n 1 momentti laissa 177/2013 ja 52 § osaksi laissa 604/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 6 a—6 d, 8 d, 9 a ja 9 b §, 18 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 387/2001, uusi 6 momentti, lakiin siitä lailla 177/2013 kumotun 58 §:n tilalle uusi 58 § sekä 65 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 604/2007 ja 1088/2007, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

3 luku

Viran ja määräaikaisen virkasuhteen hakumenettely, nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

6 a §

Virka on ennen sen täyttämistä julistettava haettavaksi.

Ilmoitus haettavaksi julistamisesta on julkais-tava valtakunnallisesti, jollei tässä laissa toisin

säädetä. Hakuaika on vähintään 14 kalenteripäi-vää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset viran ja määräaikaisen virkasuhteen haettavaksi julistamisesta.

6 b §

Työsopimussuhteisen tehtävän tai yli vuoden kestäneen määräaikaisen virkasuhteen tilalle perustettu virka voidaan ensi kertaa täytettäessä täyttää virkaa haettavaksi julistamatta, jos vir-

kaan nimitetään kyseistä tehtävää hoitava työntekijä tai kyseisessä määräaikaisessa virkasuhteessa työskentelevä virkamies.

Viran täyttämistä eräissä tilanteissa haettavaksi julistamatta säädetään 5 c §:n 1 momentissa, 9 b §:n 1 momentissa, 27 §:n 4 momentissa ja 32 §:n 1 momentissa.

Valtiosihteerin virka täytetään sitä haettavaksi julistamatta tai sen avoinna olemisesta ilmoittamatta. Samaa menettelyä noudattaen nimitetään ministerin erityisavustaja määräaikaiseen virkasuhteeseen.

Puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen, poliisitoimen ja ulkoasiainhallinnon virkojen, tuomarin virkojen ja Suomen Akatemian tutkimusvirkojen täyttämistä haettavaksi julistamatta säädetään erikseen lailla.

6 c §

Edellä 6 a §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava viran tehtävät ja säädetty kelpoisuusvaatimukset, hakuajan päättymisaika sekä se viranomaisesta, jolle hakemus on osoitettava. Ilmoituksessa on mainittava, onko virka perustettu tiettyyn yksikköön vai onko se viraston yhteinen.

Perustellusta syystä virka tai virkasuhde voidaan tarvittaessa ilmoittaa uudelleen haettavaksi tai hakuajaa jatkaa. Viran tai virkasuhteen aikaisemmat hakijat otetaan tällöin huomioon ilman uutta hakemusta.

Hakemukseen on liitettävä tarvittavat selvitykset. Hakemusta, joka ei ole saapunut ilmoituksessa mainitun hakuajan päättymiseen mennessä, ei oteta huomioon.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset viranomaisesta, jolle hakemus osoitetaan.

6 d §

Edellä 6 b §:ssä tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta virkaan voidaan nimittää vain sitä hakenut henkilö. Nimitettäessä virkaan 6 b §:n 1—3 momentissa säädetyllä tavalla virkaan voidaan nimittää myös henkilö, joka on antanut nimittämiseen suostumuksensa.

Nimityspäätöksen tehneen viranomaisen on ilmoitettava viivytystä nimityksestä niille, jotka ovat virkaa tai virkasuhdetta hakeneet. Ilmoituksessa on mainittava täytettävänä ollut virka tai virkasuhde, päätöksen tehnyt viranomaisnimen, nimityspäivä sekä virkaan tai virkasuhteeseen nimitetty.

Virkaan nimitetyn hakemuksesta nimittävä viranomaisnimen voi peruuttaa nimityksen ennen sitä ajankohtaa, josta lukien asianomainen on virkaan nimitetty. Jos nimittäminen on peruutettu, toinen virkaa hakenut saadaan nimittää virkaan ilmoittamatta sitä uudelleen haettavaksi.

Virkasuhde alkaa siitä ajankohdasta, josta lukien asianomainen on nimitetty virkaan tai virkasuhteeseen.

8 §

Virkamieheksi nimitettävän tulee olla täyttänyt 18 vuotta. Virkamieheksi voidaan kuitenkin nimittää 15 vuotta täyttänyt ja oppivelvollisuutensa suorittanut henkilö, jos nimittämistä voidaan virkamiehen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta pitää sopivana.

Sen lisäksi, mitä yleisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään, 26 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen virkojen, lukuun ottamatta valtiosihteerin, erityisinä kelpoisuusvaatimuksina ovat ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Yksittäiseen 2 momentissa tarkoitettuun virkaan vaadittavasta tutkinnosta tai muista erityisistä kelpoisuusvaatimuksista voidaan tarvittaessa säätää erikseen asianomaista virastoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa.

Jollei valtion virkaan vaadittavista tutkinnoista ja muista erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetä laissa, niistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, jos se on asianomaiseen virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi perusteltua.

Valtioneuvosto voi antaa erivapauden edellä 2 momentissa säädettyistä kelpoisuusvaatimuksista valtakunnansovittelijan virkaa hakevalle. Valtioneuvosto voi lisäksi erityisistä syistä antaa erivapauden valtioneuvoston asetuksella sää-

detyistä kelpoisuusvaatimuksista, ei kuitenkaan tuomarin virkaan pääsemistä varten.

8 a §

Jäljempänä 26 §:n 1—4 kohdassa tarkoitettuun virkaan nimitettäväksi esitettävän henkilön on ennen nimittämistä annettava selvitys elinkeinotoiminnastaan, omistuksistaan yrityksissä ja muusta varallisuudestaan, kyseiseen virkaan kuulumattomista tehtävistään, 18 §:ssä tarkoitettuja sivutoimistaan sekä muista sidonnaisuuksistaan, joilla voi olla merkitystä arvioitaessa hänen edellytyksiään hoitaa täytettävänä olevan viran tehtäviä. Ilmoitukseen pitää 18 §:ssä tarkoitettujen sivutoimilupaa edellyttävien sivutoimien osalta sisällyttää tieto niistä saaduista tuloista.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös nimitettäessä henkilö 9 §:n 1 momentin nojalla hoitamaan 1 momentissa tarkoitettuun virkaan kuuluvia tehtäviä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin virkoihin ja tehtäviin nimitettyjen virkamiesten on ilmoitettava viivytyksettä 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneet muutokset ja niissä havaitut puutteet sekä myös muutoin annettava vastaava selvitys asianomaisen viranomaisen sitä pyytäessä. Lisäksi virkamiesten on ilmoitettava asianomaiselle viranomaiselle virka-aseman perusteella tulleet ulkopuoliset tehtävät ja niistä mahdollisesti saatu tulo.

Viranomaiselle annetut henkilön taloudellista asemaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Valtiovarainministeriöllä on kuitenkin salassapitosäännösten estämättä oikeus saada asianomaiselta viranomaiselta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin virkoihin ja tehtäviin nimitettyjen virkamiesten osalta tiedot 18 §:ssä tarkoitettuja sivutoimilupaa edellyttävistä sivutoimista ja niistä saadusta tulosta sekä virka-aseman perusteella tulleista ulkopuolisista tehtävistä ja niistä mahdollisesti saadusta tulosta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tässä pykälässä säädetyn ilmoituksen antamisesta.

8 d §

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, asianomainen viranomainen voi julkaista edellä 8 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja sidonnaisuusilmoitukset sekä sivutoimiluvat ja -ilmoitukset yleisen tietoverkon kautta, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu.

Asianomainen viranomainen vastaa 1 momentissa tarkoitettujen tietojen ajantasaisuudesta. Sidonnaisuuksia sekä sivutoimilupia ja -ilmoituksia koskevat tiedot on poistettava yleisestä tietoverkosta sidonnaisuuden tai sivutoimen päätyttyä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sidonnaisuuksia sekä sivutoimilupia ja -ilmoituksia koskevien tietojen julkaisemisesta.

9 a §

Sen lisäksi, mitä 9 §:ssä säädetään määräajaksi nimittämisen perusteista, 26 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin virkoihin nimitetään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi määräajaksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske ulkoasiainhallinnon, rajavartiolaitoksen, poliisihallinnon, valtiosihteerin, valtakunnansyyttäjän, Energiaviraston ylijohtajan ja valtakunnansovittelijan virkoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa voidaan jatkaa enintään yhdellä vuodella nimitettävän viranomaisen aloitteesta, jos siihen on viraston toimintaan liittyvä perusteltu syy.

9 b §

Edellä 9 a §:ssä tarkoitettuun virkaan määräajaksi nimitetty voidaan säädetyn määräajan päättymisen jälkeen nimittää muuhun valtionhallinnon virkaan tai virkasuhteeseen taikka ottaa työsuhteeseen enintään kahden vuoden määräajaksi ilman hakumenettelyä.

Jollei henkilöä voida nimittää tai ottaa 1 momentissa tarkoitettuun virkaan tai tehtävään,

palvelussuhde valtioon lakkaa määräajan päättyessä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta virkamieheen, joka on virkavapaana valtion toisesta virasta, johon hänet on nimitetty toistaiseksi.

18 §

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset sivutoimiluvan myöntävästä viranomaisesta.

23 §

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset virkavapauden myöntävästä viranomaisesta.

40 §

Virkamies on pidätettävä virantoimituksesta 25, 26 tai 26 a §:n perusteella irtisanottaessa, jos irtisanomista koskeva päätös ei ole saanut lainvoimaa silloin, kun irtisanomisaika on kulunut loppuun. Irtisanottaessa virkamies 27 §:n perusteella hänet on pidätettävä virantoimituksesta irtisanomisajan päättyessä, kunnes irtisanomis päätös on saanut lainvoiman. Hallinto-oikeus tai, jos hallinto-oikeuden päätöksestä on tehty valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, korkein hallinto-oikeus voi erityisestä syystä määrätä toisin. Jos virkamies on pantu viralta tai virkasuhde on purettu, hänet on heti pidätettävä virantoimituksesta, vaikkei päätös ole saanut lainvoimaa.

52 §

Virkamies, joka katsoo, ettei viranomainen ole antanut hänelle virkasuhteesta johtuvaa taloudellista etuutta sellaisena kuin se olisi ollut hänelle suoritettava, saa, jollei laissa toisin säädetä, kirjallisesti vaatia siihen oikaisua asianomaiselta viranomaiselta. Viranomaisen on annettava asiassa päätös.

Oikaisuvaatimukseen annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

57 §

Valtioneuvoston tai viraston tekemään virkamiestä koskevaan päätökseen virkamies saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Tuomioistuimen tekemään virkamiehen sivutointa koskevaan päätökseen haetaan kuitenkin muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus aika 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kuitenkin kuluu vasta irtisanomisajan päättymisestä. Päätös tulee noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin päättä. Edellä 53 §:ssä tarkoitettu asia on käsiteltävä hallinto-oikeudessa ja korkeimmasa hallinto-oikeudessa kiireellisenä.

58 §

Virkamies ei saa tehdä 52 §:n mukaista oikaisuvaatimusta tai hakea päätökseen muutosta 57 §:ssä säädetyllä tavalla taikka saattaa asiaa hallintoriita-asiana käsiteltäväksi, jos virkamiehellä tai virkamiesyhdistyksellä on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, jollei työtuomioistuin työtuomioistuimesta annetun lain (646/1974) 1 §:n 2 momentin nojalla ole päättänyt olla ratkaisematta asiaa. Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, sovelletaan vain virkamieheen, joka on jäsen sellaisessa virkamiesyhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa, tai sen alayhdistyksessä.

65 §

Virkamies katsotaan kuitenkin eronneeksi aikaisemmasta virasta siitä ajankohdasta lukien, josta hänet on toisen kerran nimitetty 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuun virkaan määräajaksi, jollei viranomainen erityisestä syystä toisin päättä.

70 §

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset virkavalasta ja virkavakautuksesta.

Ennen tämän lain voimaantuloa avoimna oleviksi ilmoitetut 9 a §:ssä tarkoitettuja virkoja vastaavat virat ja määräaikaiset virkasuhteet täytetään noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion virkaehtosopimuslain (664/1970) 25 § sekä
muutetaan 11 § seuraavasti:

11 §

Virkamies ei ole velvollinen suorittamaan sallitun työnsulun, lakon tai 2 §:n mukaan sopimuksenvaraisia asioita koskevan saarron alaisia tehtäviä. Työtaistelun piiriin kuulumattoman virkamiehen on täytettävä tavanomaiset virkavelvollisuutensa, minkä lisäksi hän on velvollinen tekemään suojelutyötä. Mitä 8 §:n 3 momentissa säädetään, ei estä työtaistelun piiriin kuuluvaa virkamiestä tekemästä suojelutyötä.

Suojelutyöllä tarkoitetaan työtä, jonka suorittaminen työtaistelua toimeenpantaessa on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantumisen ehkäisemiseksi taikka sellaisen omaisuuden suojelemiseksi, joka työtaistelun johdosta erityisesti vaarantuu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 8 § seuraavasti:

8 §

Nimittäminen ja kelpoisuusvaatimukset

Hätäkeskuslaitoksen johtajan nimittää valtio-

neuvosto. Hätäkeskuslaitoksen muun henkilöstön nimittää Hätäkeskuslaitoksen johtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Päivystystehtävää hoitavan henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Päivystystehtävää hoitavalla henkilöstöllä tarkoitetaan Hätäkeskuslaitoksen virkamiehiä, jotka suorittavat 12 §:ssä säädettyjä tehtäviä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 8 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 881/2012, seuraavasti:

8 §

Pääjohtaja

Verohallintoa johtaa pääjohtaja.

Pääjohtaja päättää Verohallinnon toimivaltaan kuuluvien määräysten antamisesta. Pääjohtaja päättää määräysten antamisesta asianomaisen virkamiehen esittelystä. Esityksen valmistelun tulee tapahtua erillään sen soveltamiseen liittyvien hallintopäätösten tekemisestä.

Pääjohtaja vahvistaa Verohallinnon työjärjestyksen.

Pääjohtaja voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka 9 §:n mukaan kuuluu Verohallinnon yksikön ratkaistavaksi. Pääjohtaja ei kuitenkaan voi ottaa ratkaistavakseen verotusta koskevaa yksittäistä asiaa eikä 24—29 §:ssä tarkoitettua veronsaajien oikeudenvilvontaan liittyvää asiaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

aluehallintovirastoista annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluehallintovirastosta annetun lain (896/2009) 14 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 momentti laissa 30/2015 ja 2 momentti laissa 507/2013, seuraavasti:

14 §

Virkojen täyttäminen

Valtioneuvosto nimittää aluehallintoviraston johtajan valtiovarainministeriön esityksestä. Aluehallintoviraston vastuualueiden päälliköt, lukuun ottamatta työsuojelun tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikköä, nimitetään määräajaksi. Vastuualueiden päälliköt ja 18 §:ssä tarkoitettua kielivähemmistön palveluyksikön päällikön nimittää vastuualueen toimialaohjauksesta päävastuussa oleva ministeriö tai se keskushallinnon virasto, jonka tehtäväksi ohjaus on erikseen säädetty. Nimittävän ministeriön tai keskushal-

linnon viraston tulee kuulla muita vastuualueen toimialaohjaukseen osallistuvia ministeriöitä tai keskushallinnon virastoja sekä aluehallintovirastoa ennen päätöksentekoa.

Aluehallintoviraston työsuojelun, ympäristölupa-asioiden sekä pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavien vastuualueiden päälliköt nimittävät vastuualueidensa henkilöstön. Viraston muun henkilöstön nimittää viraston johtaja, jollei viraston työjärjestyksessä toisin määrätä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

Laki**Geologian tutkimuskeskuksesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Geologian tutkimuskeskuksesta annetun lain (167/2011) 5 § seuraavasti:

5 §

Pääjohtaja

Tutkimuskeskuksessa on pääjohtaja, jonka nimittää valtioneuvosto. Pääjohtaja johtaa ja kehittää tutkimuskeskuksen toimintaa sekä vastaa toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saa-

vuttamisesta työ- ja elinkeinoministeriölle ja tutkimuskeskuksen johtokunnalle.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

Laki**Energiavirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 3 § seuraavasti:

3 §

Ylijohtaja

Energiaviraston päällikkönä on ylijohtaja.
Ylijohtajan nimittää valtioneuvosto. Ylijohtajan virka täytetään määräajaksi, jonka pituus on vähintään viisi ja enintään seitsemän vuotta. Sama henkilö voidaan nimittää ylijohtajan vir-

kaan enintään kahdeksi toisiaan seuraavaksi toimikaudeksi.

Valtion virkamieslain (750/1994) 22 §:n säännöstä mahdollisuudesta määrätä virkamies määräajaksi valtioneuvoston käyttöön ei sovelleta ylijohtajaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 4 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain (578/2013) 4 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Maanmittauslaitoksesta annetun lain 8 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan Maanmittauslaitoksesta annetun lain (900/2013) 8 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Luonnonvarakeskuksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Luonnonvarakeskuksesta annetun lain (561/2014) 4 § seuraavasti:

4 §
Pääjohtajan nimittäminen

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto.

Laki

poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään poliisin hallinnosta annettuun lakiin (110/1992) uusi 15 j § seuraavasti:

Poliisimiehen virka-asemaan liittyvät säännökset

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

15 j §

Poliisimiehen viran täyttäminen haettavaksi julistamatta

Vanhemman konstaapelin, vanhemman rikoskonstaapelin ja nuoremman konstaapelin virka voidaan täyttää sitä haettavaksi julistamatta.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2015
